

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล
ในตำบลมะบ้า อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
APPRORATE OF FARMER OF KASET TAMBON IN MABA
SUBDISTRICT , THAWATBURI DISTRICT, ROI-ED PROVING

T096041

โดย

นางสาวจุไรรัตน์ เทพพิพิธ

เสนอ

ภาควิชาการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

ป/พ.

พ.ศ. 2541

๑๖๖๓ค

๒541

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน ๑๖๐41

วันเดือนปี 1 1 2541

เพื่อให้สามารถใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังกทม.

เรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลใน
ตำบลมะบัว อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด
APPRORATE OF FARMER OF KASET TAMBON IN MABA
SUBDISTRICT , THAWATBURI DISTRICT ROI-ED PROVING

โดย

นางสาวจุไรรัตน์ เทพพิพิธ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
วท.บ (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๑๒ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ..... (อนท) มท๒๖ ๒๒ / ๒๗.๑. 4/..

กรรมการปัญหาพิเศษ ..... (อาจารย์เอนก บุญยสิน) พท๒๖ ๒๒ / ๒๗.๑. 4/..

หัวหน้าภาควิชา ..... (อาจารย์ธรรมรัตน์ ยางสูง) พท๒๖ ๒๒ / ๒๗.๑. 4/..
(ผศ. สุภสมบุญ อึ้งรัตนกร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ พงส.บ. อ.ท.ท.ห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
๒๕๔๐

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงาน ของเกษตรกรตำบล
ในตำบลมะบ้ำ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

โดย : นางสาวจุไรรัตน์ เทพพิพิธ

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....*Om*.....*ม.ค.๒๕๕๖*.....

(อาจารย์ เอนก บุญยีน)

.....*๑๑*.....*๒๕๕๖*.....*๒๕๕๖*.....

ในการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล ในตำบล
มะบ้ำ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทาง
เศรษฐกิจและสังคมบางประการ และศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกร

การศึกษาในครั้งนี้ได้จัดเก็บข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2540-2541 จากเกษตรกรที่อยู่ใน
ตำบลมะบ้ำ จำนวน 100 ครอบครัว ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือแบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่
เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 56-60 ปี ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนมากจบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สถานภาพส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว ซึ่งมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย
5 คน จำนวนแรงงานทางการเกษตรเฉลี่ย 3 คน มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก และรับจ้างทั่วไป
เป็นอาชีพรอง มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท / ปี แหล่งเงินทุนและที่ดินที่ใช้ในการ
เกษตรเป็นของตนเอง มีจำนวนที่ดินเฉลี่ย 15.37 ไร่ สำหรับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อ
การปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลในเรื่อง ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ทำความ
คุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำ และช่วยแนะนำในการปลูกพืชอยู่ในเกณฑ์ที่พึงพอใจมาก

คำนิยาม

การทำปัญหาพิเศษ สิ่งที่สำคัญสิ่งหนึ่งคือ การได้รับคำแนะนำ ข้าพเจ้าใคร่ขอขอบพระคุณ อาจารย์เอนก บุญยสิน ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไข ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ชรรมรัตน์ ยางสูง กรรมการปัญหาพิเศษ ที่ให้ความกรุณาให้คำแนะนำต่างๆ

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผ.ศ. สุกสมบุญณ์ อึ้งรัตนกร และห้องสมุดภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตรที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลอ้างอิง ศึกษา ค้นคว้า และอำนวยความสะดวก ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้เสมอมา

จุไรรัตน์ เทพพิพิธ
มีนาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
คำนิยม	(2)
สารบัญ	(3)
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	13
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	13
สถานที่และระยะเวลาในการศึกษา	13
เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	14
ตารางการปฏิบัติงาน	15
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	16
ผลการศึกษา	16
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	29
สรุป	30
ข้อเสนอแนะ	31
เอกสารอ้างอิง	33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก	35
แผนที่แสดงเขตการปกครองอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	36
แผนที่แสดงเขตที่ตั้งตำบลมะบ้า	37
แบบสอบถาม	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร	17
2. ตารางแสดงความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่	สารบัญญภาพ	หน้า
1.	แผนที่แสดงการปกครองอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	36
2.	แผนที่แสดงเขตที่ตั้งตำบลมะบ้า	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

(Statement of the problem)

การประกอบอาชีพเกษตรกรรมในประเทศไทย เกษตรกรส่วนมากนั้นยังประสบปัญหาหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการลงทุน ด้านความรู้ต่าง ๆ ด้านโรคระบาดและแมลงศัตรูพืชหรือสัตว์ ตลอดจนราคาผลผลิตตกต่ำ มีตลาดไม่เพียงพอต่อปริมาณผลผลิตในแต่ละปี ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้บางครั้งเกษตรกรไม่สามารถจะแก้ปัญหาของตนเองได้ สิ่งหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุน ให้งานสำเร็จไปด้วยดีต้องอาศัยวิทยาการใหม่ ๆ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ถูกนำมาใช้และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จากอดีตที่ผ่านมา งานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่มีความผันแปร หรือมีความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ภาวะเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ ภายนอกและงานส่งเสริมการเกษตรมีผลกระทบต่อ การปรับปรุงและพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลนั้นเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เราทราบถึงความพอใจของเกษตรกรเพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การส่งเสริมการเกษตรนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐนับว่ามีบทบาทอย่างสำคัญในการทำงาน ใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรตำบลนับเป็นตัวจักรสำคัญในการเผยแพร่และนำความรู้เพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรู้ และทัศนคติของเกษตรกร ให้เกษตรกรยอมรับและนำเอาวิชาการที่เหมาะสมไปปรับปรุงเกษตรทำไร่รา เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น

แต่ในการออกไปปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ไม่อาจประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ามีสาเหตุ เนื่องมาจากความไม่เข้าใจระหว่างเกษตรตำบล เกษตรกรไม่เข้าใจว่าเกษตรตำบลเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่นั้น มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และเกษตรตำบลอาจปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มอบหมาย โดยมีได้คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยให้ทราบถึงความพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้ปฏิบัติงานของเกษตรตำบล เพื่อจะนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล เพื่อพัฒนาการเกษตรให้เจริญยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

(Objective of the Study)

1. เพื่อเป็นการพรรณนาถึงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดพื้นที่ถือครอง อาชีพและรายได้
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกร ตำบลมะบ้ำ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มี การปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Significance of the Study)

1. เพื่อให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสภาพบางประการได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาจำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดพื้นที่ถือครอง อาชีพ และรายได้
2. เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจของเกษตรกร ตำบลมะบ้ำ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีต่อการปฏิบัติของเกษตรกรตำบล และผลของการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรตำบลนำไปพัฒนาต่อเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกลุ่มเกษตรกรตำบลมะบ้ำ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในการนำเอาผลการศึกษาไปวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการทำงานของเกษตรกรตำบลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

(Scope and limitation)

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกร ตำบลมะบ้ำ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมพื้นที่และเป็นข้อมูลปัจจุบัน โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้จำนวน 100 ราย (10 %) จากจำนวนสมาชิก 1,000 ครอบครัวที่เป็นเกษตรกร ตำบลมะบ้ำ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2540 ถึงเดือนมีนาคม 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

(Operational Definition of terms)

“ ความพึงพอใจ ” หมายถึง ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกร
ตำบล

“ เกษตรกร ” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นสาขาพืชหรือสาขา
สัตว์ ในที่นี้หมายถึงเกษตรกรตำบลมะบัว อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

“ การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ” หมายถึง การให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นกระบวนการ
การสอนแบบไม่เป็นทางการแก่บุคคลเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ ไปปฏิบัติ

“ เกษตรตำบล ” หมายถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมส่งเสริมการ
เกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ปฏิบัติงานประจำอยู่ในระดับตำบลต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(Review of Related Literature)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2521 : 16-18) กล่าวถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลมีดังนี้คือ

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต้องเข้ารับการฝึกอบรมทุก ๆ 2 สัปดาห์ ต่อ 1 วัน ที่สำนักงานเกษตรอำเภอซึ่งเน้นหนักทางภาคปฏิบัติและจะต้องออกไปเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำเกษตรกรรายบุคคลนอกเหนือจากตัวแทนของเกษตรกรของตนเอง

2. คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ หรือเกษตรกรตัวอย่างในอัตราส่วนเกษตรกรผู้นำต่อเกษตรกร 10 ครอบครัว และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล 1 คน รับผิดชอบเกษตรกรผู้นำประมาณ 100 คน ในการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืช และเผยแพร่วิชาการแผนใหม่ให้แก่เกษตรกรในเขตอำเภอ โดยผ่านเกษตรเป็นหลัก

3. ต้องออกปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยอบรมส่งเสริมการเกษตรเคลื่อนที่ เมื่อหน่วยดังกล่าวออกปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในท้องถิ่นที่ตนรับผิดชอบอยู่

4. ออกสำรวจรวบรวม สถิติตัวเลขทางการเกษตรต่าง ๆ อาทิ เช่น จำนวนพื้นที่เพาะปลูก เนื้อที่เกี่ยวเกี่ยว การระบาดของศัตรูพืช และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

5. ช่วย ชักจูงให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มยุวชนเกษตรกรขึ้นในตำบลนั้น ๆ

6. ช่วยเหลือแนะนำและบริการเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชแก่เกษตรกร

7. ปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากเกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาค และกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2528 : 21-25) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ความยอมรับรับผิดชอบของเกษตรตำบลดังนี้ คือ

บทบาท

1. เป็นผู้แทนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับต่าง ๆ
2. เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (ก. ม.)
3. เป็นคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่ที่เหมาะสม
  2. แก้ไขปัญหาของเกษตรกร ทั้งปัญหาทางด้านวิชาการและปัญหาพื้นฐานทั่ว ๆ ไปที่ไม่ต้องใช้วิชาการมากนัก
  3. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนกับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในระดับตำบลเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
  4. เป็นผู้ทำงานในขณะทำงานสนับสนุนการพัฒนาชนบทระดับตำบล เพื่อก่อให้เกิดการสนับสนุน สภาตำบล ทางด้านวิชาการเกษตรเสนอแนะ โครงการ
  5. เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  6. เป็นผู้ให้ข่าวสารทำให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจในเรื่องทั่ว ๆ ไป แนะนำปรึกษาในด้านวิชาการเกษตรและการพัฒนาท้องถิ่น
  7. เป็นผู้ปลูกฝังอุดมการณ์และเจตคติที่ถูกต้องแก่เกษตรกร
  8. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2532 : 11) ได้กล่าวถึงภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรไว้พอสรุปได้ว่า กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจที่สำคัญดังนี้ คือ
1. จัดให้มีการส่งเสริมการปลูกพืชเป็นอาหารให้เพียงพอต่อการบริโภคในท้องถิ่นและในประเทศ
  2. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการอุตสาหกรรมในประเทศ ในมีความพอดีทั้งใน
  3. จัดให้มีการส่งเสริมการปลูกพืชและผลิตสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ เพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และปริมาณ ตลอดจนต้นทุนการผลิต และราคาจำหน่ายเป็นองค์ประกอบ
  4. สนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวขึ้นเป็นกลุ่ม หรือสถาบันเพื่อมีโอกาสขยายกำลังผลิตในท้องถิ่นในท้องถิ่นให้มีขนาดใหญ่พอที่จะจัดเป็นธุรกิจเกษตร หรือเกษตรอุตสาหกรรม และเพื่อเป็นอำนาจต่อรองในการขายผลผลิต
  5. ร่วมประสานงานกับสถาบันราชการและเอกชน ที่ดำเนินการพัฒนาชนบท และพัฒนาชุมชน โครงการสร้างงานต่าง ๆ ในทางเกษตรอันเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรส่วนรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทวีป อภิสัทธา (2532 : 204-205) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมการเกษตรที่ใช้ผู้นั้นจำแนกออกได้เป็น 3 วิธีดังนี้คือ

1. การส่งเสริมเป็นรายบุคคล
  - 1.1 การเยี่ยมเยียนบ้านและ ไร่นาของเกษตรกร
  - 1.2 การติดต่อที่สำนักงาน
  - 1.3 การติดต่อทางโทรศัพท์
  - 1.4 การติดต่อทางจดหมาย
2. การส่งเสริมแบบหมู่คณะ
  - 2.1 การประชุมอบรม
  - 2.2 การสาธิต คือการสาธิตวิธีและการสาธิตแบบเบ็ดเสร็จ เช่น การสาธิตวิธีการปลูกตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยวแสดงให้เห็นทุกขั้นตอน
  - 2.3 การประชุมเกษตรกรผู้นำ
  - 2.4 การจัดทัศนศึกษา
  - 2.5 การประกวด การแข่งขัน
3. การส่งเสริมแบบสื่อมวลชน
  - 3.1 เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
  - 3.2 วิทยุ
  - 3.3 โทรทัศน์
  - 3.4 นิทรรศการ
  - 3.5 การสาธิตแบบแสดงผลผลิตที่ได้รับ

ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (2528:44-49) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของทัศนคติและความพอใจในงาน พอสรุปได้ว่า ทัศนคติคือ พฤติกรรมที่แสดงออกทางที่ดีหรือไม่ดี ส่วนความพอใจเป็นผลที่เกิดจากทัศนคติของบุคคลนั้นภายใต้ความสัมพันธ์ของสภาวะแวดล้อม แต่ถ้าไม่มีความพอใจเกิดขึ้นก็จะมีความรู้สึกรู้สึกต่อต้าน ซึ่งในการปฏิบัติการต่าง ๆ ก็ตามจะต้องอาศัยความสามารถของบุคคลในการทำงาน (ความรู้ และทักษะ) และการปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับทัศนคติ ของบุคคลที่ปฏิบัติงานนั้นโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความพอใจในงาน และแรงงานจูงใจ ซึ่งความสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระหว่างความพอใจและไม่พอใจจะแสดงให้เห็นในการปฏิบัติงาน ได้ดังนี้คือเมื่อมีความพอใจในตนเอง และบุคคลอื่นสามารถก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 ระดับ คือ

1. เกิดความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน
2. เกิดความร่วมมือในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน มี

ความพอใจซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่นและเกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

บรรจงศรี จิระวิมลวรรณ (2532 : 1) ได้ให้ความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในการเข้าถึงเกษตรกร ต้องเข้าใจถึงปัญหาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาชาวไร่นาต้องเป็นผู้ทันเหตุการณ์ตลอดจนในด้านวิชาการ และที่สำคัญต้องเป็นผู้ชำนาญในวิธีการถ่ายทอดความรู้ หรือข้อมูลที่ทันสมัยไปสู่เกษตรกร

ปัญญา หิรัญรัมย์ (2529 : 198) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประกอบไปด้วยบทบาทดังนี้

1. การเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการเกษตรเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ เทคโนโลยีต่าง ๆ ไปปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นและลดต้นทุนการผลิต สามารถประกอบอาชีพการเกษตรให้มีรายได้มากขึ้น

2. การเป็นผู้ชี้แนะการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้เกษตรกรนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

3. การเป็นผู้ชี้แนะและลดความเสี่ยงในการประกอบการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องชี้แนะมีบทบาทเป็นผู้ให้เกษตรกรลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการเกษตรหรือให้มีการเสี่ยงน้อยที่สุด กล่าวคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องให้การสนับสนุน ทั้งด้านการผลิต การตลาด เพื่อให้เกษตรกรเลือกชนิดและประเภทการผลิตซึ่งเมื่อผลิตออกมาแล้วสามารถตลาดจำหน่ายผลิตผลนั้น ๆ ได้

4. การเป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหาของตนเอง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหาของตนเอง และเกิดความต้องการที่แท้จริง ที่จะแก้ไขปัญหานั้น ๆ มีเกษตรกรจำนวนมากที่ไม่ทราบว่าตนเองมีปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตรอยู่ ก็เพราะสืบเนื่องมาจาก การปฏิบัติด้วยความเคยชินต่อกันมาเป็นเวลานาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การเป็นผู้ช่วยแก้ไขปัญหาของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นฝ่ายสนับสนุนความรู้และเทคโนโลยี ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ดุลยพินิจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่าบทบาทนี้ เป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากการกระตุ้นเกษตรกรให้รู้จักปัญหาของตนเองนั่นเอง

6. การเป็นผู้ประสานงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานหรือโครงการส่งเสริมการเกษตรให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

7. การเป็นผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้ให้บริการแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ตามขอบเขตและหน้าที่ เช่น ในกรณีที่เกษตรกรมาติดต่อที่สำนักงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องพึงปฏิบัติในการต้อนรับด้วยอัธยาศัยที่ดีงามอำนวยความสะดวกรวดเร็วในกรณีที่ปฏิบัติตามความประสงค์ของเกษตรกร

พานิช ทินนิมิตร (2527 : 198) กล่าวถึงลักษณะของงานส่งเสริมการเกษตรมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ควรเริ่มด้วยที่เป็นอยู่จริง ๆ ของเกษตรกรแต่ละเรื่องที่จะส่งเสริมนั้นจะต้องเป็นความต้องการที่แท้จริงของเขาด้วย
2. เกษตรกรต้องมีโอกาสเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง
3. เป็นการติดต่อกับคน ในชนบท เป็นการปฏิบัติงานกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวโดยไม่จำกัดเพศและอายุ
4. มีวิธีการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องกัน
5. เป็นการสร้างผู้นำในท้องถิ่น
6. มีโครงการหรือแผนปฏิบัติงานที่แน่นอนและรู้ว่าจะประสานงานกับใครบ้าง
7. มีการติดตามผลงานหลังการปฏิบัติ

วรวิทย์ ปัญญาพันธ์ (2524 : 2) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้นำกลุ่มเกษตรกรทำนา ที่มีโครงการส่งเสริมการเกษตรและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่พอใจมากต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาชีพและเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอและผู้นำกลุ่มเกษตรกร ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรมีการหาวัสดุอุปกรณ์ให้ทันเวลา และควรมีการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้จริงในโครงการปฏิบัติและเจ้าหน้าที่ทั้งสองหน่วยงานควรร่วมมือช่วยพัฒนาฐานะของเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจิตร อาวะกุล (2527 :80) ได้ให้ความคิดเห็นถึงลักษณะของงานส่งเสริมการเกษตร ที่สำคัญมีดังนี้

1. มีลักษณะของการบริการของรัฐต่อประชาชน ในด้านการบริการให้การศึกษาแก่เกษตรกร แม่บ้านเกษตรกร บุตรหลานที่ไม่มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในโรงเรียน เพื่อที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ และช่วยแก้ปัญหาอันเกิดจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร

2. วิชาที่สอนในการส่งเสริมการเกษตร ที่เป็นวิชาชีพทางการเกษตรคหกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยนั้น นอกจากการเกษตรแล้วยังมีประชาชนที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรมีโอกาสเข้ารับการศึกษาระบบการศึกษาในระบบการส่งเสริมอีกเป็นจำนวนหลายล้านคน

3. ส่งเสริมการสอนให้การศึกษา ควรเน้นไปทางสาธิต การประชุม การอบรม การใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์ เพื่อเกิดความเข้าใจง่าย

4. เป็นการนำเอาผลงานวิจัยไปให้ถึงมือเกษตรกร และรับปัญหา มาสู่นักวิชาการเพื่อแก้ไขและนำไปเผยแพร่ อันจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

5. ใช้ระบบการสอนหลาย ๆ วิธีการ การวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับวิชาและระดับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการย้ำ การซ้ำ ให้เกิดการเรียนรู้

สุรพงษ์ ปราณศิลป์ (2525 :47) กล่าวไว้ว่า การที่จะทำให้เกษตรกรนั้นมีอัตราการยอมรับมาก น้อย ช้าหรือเร็ว ต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การศึกษา เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่า ย่อมมีความเข้าใจและยอมรับวิทยาการสมัยใหม่ได้ง่ายกว่า

2. อายุ จากผลการวิจัยด้านนี้หลายเรื่องปรากฏว่ามีอายุช่วงวัยหนุ่มสาวรับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วและง่ายกว่าวัยชรา

3. เพศ ในสังคมชนบทเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเชื่อและยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าเพศชาย

4. สถานทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่มีรายได้สูง หรือมีฐานะคืออยู่ก่อนแล้ว จะมีความสนใจในการยอมรับการเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ง่ายกว่า เพราะเขามีฐานะดี ย่อมทำอะไรก็ได้ง่าย

5. ขนาดของไร่นา สิ่งนี้มีอิทธิพลต่อตัวเกษตรกรในการดำเนินงานของตนเองฟาร์มที่ใหญ่กว่า ย่อมต้องดิ้นรนให้กิจการดีขึ้นไป พยายามหาวิธีการเพิ่มผลผลิตในฟาร์มของตนเอง ดังนั้นเกษตรกรที่มีฟาร์มหรือพื้นที่ทำการเกษตรที่ใหญ่และมากกว่าย่อมจะรับการเรียนรู้ และเสาะแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ ให้ไวและเก่งกว่าฟาร์มอื่นหรือไร่นาขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ทักษะ ทักษะของเกษตรกร ที่มีต่อการศึกษาหาความรู้ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อวิทยาการใหม่ ๆ ต่อตนเองและเกษตรกรผู้นำ ถ้ามีทักษะในทางบวกก็จะรับรู้ และเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและดีกว่าผู้ที่มีทักษะไปในทางลบ

7. เป็นคนทันสมัยไม่ล้าหลังยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีสมัยใหม่สามารถปรับตัวเองได้ทันทั้งที่

องค์การบริหารส่วนตำบลมะบ้ำ ได้กล่าวถึงสภาพทั่วไปของตำบลมะบ้ำ พอสรุปได้ดังนี้

สภาพทางภูมิศาสตร์ของตำบลมะบ้ำ

สภาพพื้นที่ของตำบลมะบ้ำเป็นตำบลชนแดนระหว่าง อ. ราชบุรี กับ อ. เสลภูมิ ซึ่งมีแม่น้ำชีเป็นเส้นแบ่งเขตแดน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มใช้ในการเพาะปลูก สภาพพื้นที่ดอนมีเป็นบางส่วน สภาพป่าเป็นป่าเสื่อมโทรมมีประมาณ 5 % ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย การเพาะปลูกอาศัยน้ำฝนเป็นปัจจัยและมีบางส่วนที่อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือติดต่อกับตำบลบึงนคร

ทิศใต้ติดต่อกับตำบลบึงงาน

ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลท่าบ่อ ไพศาล

ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดต่อกับตำบลทุ่งเขาหลวง

ทิศตะวันออกติดต่อกับเขตอำเภอเสลภูมิ

ลักษณะการปกครอง

การปกครองของตำบลมะบ้ำได้แบ่งการปกครองเป็นลักษณะหมู่บ้านประกอบด้วย

บ้านเขวาน้อย

บ้านกว้างใหญ่

บ้านท่าสะแบง

บ้านห้วยหลิม

การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของประชาชนในตำบลมะบ้ายี่ ส่วนมากมีอาชีพหลักคือ การทำนา นอกจากนั้นอีกส่วนหนึ่งค้าขายและรับจ้างทั่วไป โดยคิดเป็นอัตราส่วนทำนาประมาณ 90 % หลังฤดูทำนาส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในต่างจังหวัด และอีกส่วนจะมีการร่วมกลุ่มประกอบอาชีพเสริมเล็กน้อย เช่น ทอผ้า และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

การศึกษา

การศึกษาของประชากรในเขตตำบลมะบ้ายี่ ประชากรส่วนมากประมาณ 95 % ของประชากรทั้งหมด มีความสนใจในการศึกษาเป็นอย่างมากซึ่งจะเห็นได้ว่า เบอร์เซนต์การเรียนต่อมัธยมของเด็กนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ และอีกส่วนหนึ่งให้ความสนใจเข้าร่วมการศึกษานอกระบบคือการศึกษานอกโรงเรียน

การคมนาคม

การคมนาคมในตำบลมะบ้ายี่ มีทางหลวงแผ่นดินตัดผ่านใจกลางตำบล คือ ถนนแจ้งสนิทและมีคั่นกันลำนํ้าชี มีถนนเชื่อมติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ ภายในตำบล ซึ่งมีสภาพเป็นถนนลูกรัง ใช้ในการคมนาคมเพื่อการสัญจรไปมา และเพื่อส่งผลผลิตทางการเกษตรได้สะดวกพอสมควร ทางน้ำได้อาศัยแม่น้ำชีเป็นเส้นทางคมนาคมด้วย

ศาสนา

ประชากรทั้งหมดในตำบลมะบ้ายี่นับถือศาสนาพุทธ มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามีการก่อสร้างศาสนสถาน และนอกจากนั้นประชาชนยังมีความสนใจในการเข้าร่วมในกิจกรรมศาสนาเป็นอย่างดี

วัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรมและประเพณี ประชาชนยังให้การสืบทอด และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งเห็นได้จากกิจกรรมประเพณี 12 เดือน ประชาชนในตำบลได้ประกอบพิธีตามนั้นจนครบทั้งหมด ประเพณีที่ได้กระทำอันเป็นที่เลื่องลือ คือ

1. ประเพณีการแข่งขันเรือยาว แม่น้ำจี้
2. ประเพณีบุญบั้งไฟ

การสาธารณสุข

การสาธารณสุขภายในตำบลได้จำแนกส่วนต่าง ๆ ที่ให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชากรในพื้นที่ให้อยู่ดี กินดี ดังนี้

1. สถานีอนามัย	1	แห่ง
2. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	8	แห่ง
3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3	แห่ง
4. อาสาสมัครสาธารณสุข	83	แห่ง

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำภายในตำบลแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งน้ำฝน - น้ำใช้ ได้แก่		
ประปาผิวดินขนาดใหญ่	1	แห่ง
บ่อน้ำตื้น	173	แห่ง
ประปาบาดาล(ใช้การไม่ได้)	1	แห่ง
โอ่งน้ำขนาดใหญ่	256	แห่ง
ถังเก็บน้ำฝน	13	แห่ง
2. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร		
แม่น้ำ (จี้)	1	แห่ง
ลำห้วย (ห้วยป่าขม)	1	แห่ง
หนอง (หนองกระเซา, หนองสร้าง, หนองสะพัง หนองไฮ)	4	แห่ง
คลองส่งน้ำ(สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า)	2	แห่ง
ตำรางน้ำ	1	แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(Research methodologies)

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling procedure)

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,000 ครอบครัว ตามแนวคิดของ นัตร ชำรง

(อ้างอิงในหลักและวิธีการส่งเสริมการเกษตร 2528) ทั้งนี้ได้ใช้หลักในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ตัวอย่าง
< 50	80 %
< 100	> 50 % แต่ < 80 %
100-999	25 %
1,000-9,999	10 %
> = 10,000	1 %

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 1,000 ครอบครัวใช้ 10 % ดังนี้

บ้านเขาน้อย	11	ครอบครัว
บ้านข่วงใหญ่	30	ครอบครัว
บ้านท่าสะเมง	19	ครอบครัว
บ้านห้วยหลิม	40	ครอบครัว
รวมกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ	100	ครอบครัว

สถานที่และระยะเวลาในการศึกษา (Local and Duration of the Study)

ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลในครั้งนี้ สถานที่ศึกษาคือ ตำบลมะบ้า อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรได้แก่ การทำนา

ระยะเวลาในการศึกษาดังแต่เดือนตุลาคม พ. ศ. 2540 ถึงเดือนมีนาคม พ. ศ. 2541 ซึ่งรวมระยะเวลาทำการศึกษาทั้งสิ้น 6 เดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม และวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรในตำบลมะบัว อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามที่ใช้เป็นลักษณะเป็นแบบเปิด (Close ended interview) โดยแบ่งเครื่องมือออกเป็น

2 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครอบครัว อาชีพหลักและรายได้

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล โดยการประมาณค่าระดับความพอใจด้วยการให้คะแนนแต่ละตัวเลือกไว้ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง	ระดับความพอใจของเกษตรกรในระดับมาก
ระดับ 2 หมายถึง	ระดับความพอใจของเกษตรกรในระดับปานกลาง
ระดับ 1 หมายถึง	ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Method of Analysis)

โดยการนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติในการคำนวณ ดังนี้

1. การคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร หาค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

โดยที่ n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมด

2. การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) เป็นการรวบรวมข้อมูลแต่ละชุดของเกษตรกรตัวอย่างที่ตอบคำถามทั้งหมดหารด้วย

$$\text{สูตร หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต} \quad \bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{N}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดย	$\bar{x}$	=	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	I	=	จำนวนตัวอย่างชุดที่ 1 โดย I=1 ถึง 100
	xi	=	จำนวนข้อมูลแต่ละชุด
	N	=	จำนวนเกษตรกรทั้งหมด

เกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของระดับความพอใจของเกษตรกร กำหนดดังนี้
ความพอใจ 3 ระดับ

2.32-3.00	หมายถึง	ความพอใจระดับมาก
1.67-2.33	หมายถึง	ความพอใจในระดับปานกลาง
1.00-1.66	หมายถึง	ความพอใจระดับน้อย

ตารางการปฏิบัติงาน (Schedule of Activities)

แผนการดำเนินงาน

ค.ค. พ.ย. ธ.ค. ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย.

1. การวางแผนการวิจัย _____
2. การจัดทำโครงการศึกษา _____
3. ทำแบบสอบถาม _____
4. เก็บข้อมูล _____
5. รวบรวมและวิเคราะห์ _____
6. สรุปผลการศึกษา _____
7. จัดพิมพ์เอกสารทำรูปเล่ม _____

งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา (Budgetary)

ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล ในตำบลมะ
บ้ำ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 5,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

การศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรจำนวน 100 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร จำนวน 100 ครัวเรือน ในตำบลมะบ้ำ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดปรากฏดังนี้ (ตารางที่ 1)

เพศ พบว่าเกษตรกรเป็นเพศชาย 65 คน และเพศหญิง 35 คน ดังนั้นเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร อาจกล่าวได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เนื่องจากเป็นผู้ว่าเป็นตัวแทนของครอบครัว เป็นเพศที่มีร่างกายที่แข็งแรงในการปฏิบัติภาระกิจ เป็นที่นับถือและรับผิดชอบต่อสังคม

อายุ พบว่าเกษตรกรมีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 3 อายุระหว่าง 30-35 ปี ร้อยละ 16 อายุระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 3 อายุระหว่าง 41-45 ปี ร้อยละ 7 อายุระหว่าง 46-50 ปี ร้อยละ 13 อายุระหว่าง 51-55 ปี ร้อยละ 11 อายุระหว่าง 56-60 ปี ร้อยละ 26 และอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 21 จะเห็นได้ว่าอยู่ในวัยกลางคนคือ 56-60 ปี ดังนั้นกล่าวได้ว่าผู้ใหญ่ในวัยนี้เป็นผู้ปฏิบัติภาระกิจประสบผลสำเร็จจะมีลักษณะรับผิดชอบต่อสังคม มีฐานะทางเศรษฐกิจ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้รับผิดชอบต่องาน

ศาสนา จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเพศชายและเพศหญิงทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

ระดับการศึกษา พบว่าเกษตรกรจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 77 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 13 และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 10 สำหรับระดับการศึกษานั้นจากสถิติตารางที่ 1 (ร้อยละ 77) ของเกษตรกรเคยเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนและจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นเกณฑ์การศึกษาระดับของประชาชนในสมัยนั้น

สถานภาพสมรส พบว่าเกษตรกรเป็นโสดร้อยละ 8 แต่งงานแล้วร้อยละ 84 และเป็นหม้ายร้อยละ 8

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่าจำนวนสมาชิก 4-5 คน จำนวน 49 ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 49, 6-7 คน จำนวน 33 ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 33, 8-9 คน 4 ครอบครัว, และมีจำนวน

สมาชิกในครอบครัว 10-12 คน จำนวน 4 ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 4 เฉลี่ย 5.48 คน มีสมาชิกในครอบครัวสูงสุดคือ 11 คน และต่ำสุดมีสมาชิกในครอบครัวเพียง 2 คน

จำนวนแรงงานทางเกษตรในครอบครัว พบว่ามีจำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัว 1-3 คน มี 70 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70, 4-5 คนจำนวน 27 ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 27, และมีแรงงานทางการเกษตรในครอบครัว 7-9 คน จำนวน 4 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 4 เฉลี่ย 3.08 คน มีจำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัวสูงสุดถึง 9 คน และมีแรงงานทางการเกษตรในครอบครัวต่ำสุดเพียง 1 คน

อาชีพหลัก พบว่าเกษตรกรประกอบอาชีพทำนาร้อยละ 100 ทำสวนผัก ร้อยละ 1 และทำสวนผลไม้ร้อยละ 3

อาชีพรอง พบว่าเกษตรกรประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 37 ค้าขายร้อยละ 18 ทอผ้าไหม ร้อยละ 15 จักรสานร้อยละ 1 และอื่น ๆ ร้อยละ 33

รายได้ต่อปี เกษตรกรมีรายได้ 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 59 รายได้ 21,000-30,000 บาท ร้อยละ 17 รายได้ 31,000-40,000 บาท ร้อยละ 11 รายได้ 41,000-50,000 บาท ร้อยละ 6 และมีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 7

แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการเกษตร พบว่าเกษตรกรใช้ทุนของตนเองร้อยละ 75 กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ร้อยละ 41 จากธนาคารไทยพาณิชย์ ร้อยละ 1 และจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ร้อยละ 1

ที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของเองร้อยละ 91 เช่าผู้อื่นร้อยละ 6 และอื่น ๆ ร้อยละ 3

จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร พบว่าค่าเฉลี่ย 15.37 ไร่ เกษตรกรมีที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร สูงสุด 73 ไร่ และต่ำสุดมีเพียง 2 ไร่

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

รายการ	จำนวน(n=100)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	65
หญิง	35	35
อายุ		
26-30	3	3
31-35	16	16
36-40	3	3
41-45	7	7
46-50	13	13
51-55	11	11
56-60	26	26
> 60	21	21
ศาสนา		
พุทธ	100	100
ระดับการศึกษา		
ป.4	77	77
ป.6	13	13
อื่นๆ	10	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(n=100)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	8	8
แต่งงานแล้ว	84	84
หม้าย	8	8
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
2-3	10	10
4-5	49	49
6-7	33	33
8-9	4	4
10-12	4	4
จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด	11 คน	
จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด	2 คน	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย	5 คน	
จำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัว		
1-3	70	70
4-6	27	27
7-9	4	4
จำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัวสูงสุด	9 คน	
จำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัวต่ำสุด	1 คน	
จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย	3 คน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(n=100)	ร้อยละ
อาชีพหลัก * (n=104)		
ทำนา	100	100
สวนผัก	1	1
สวนผลไม้	3	3
อาชีพรอง * (n=104)		
รับจ้างทั่วไป	37	37
ค้าขาย	18	18
ทอผ้าไหม	15	15
จักรสาน	1	1
อื่นๆ (เลี้ยงสัตว์,ปลูกผัก)	33	33
รายได้(บาท/ปี)		
10,000-20,000	59	59
21,000-30,000	17	17
31,000-40,000	11	11
41,000-50,000	6	6
สูงกว่า 50,000	7	7
แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการทำเกษตร*(n=102)		
ทุนของตนเอง	75	75
ญาติพี่น้อง	2	2
ร.ก.ศ.	41	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(n=100)	ร้อยละ
ธนาคารพาณิชย์	1	1
ที่ดินที่ใช้ในการทำการเกษตร		
เป็นเจ้าของเอง	91	91
เช่าผู้อื่น	6	6
อื่น ๆ (ญาติพี่น้อง)	3	3
จำนวนพื้นที่(ไร่) ที่ใช้ทำการเกษตร		
5 ไร่และต่ำกว่า	17	17
6 ไร่-10 ไร่	26	26
11 ไร่-15 ไร่	24	24
16 ไร่-20 ไร่	13	13
21 ไร่และมากกว่า	20	20
จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรสูงสุด	73 ไร่	
จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรต่ำสุด	2 ไร่	
จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรเฉลี่ย	15.37 ไร่	

หมายเหตุ * ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล

จากผลการศึกษาความพึงพอใจ (ตารางที่ 2) เกี่ยวกับความพอใจของเกษตรกรที่มีต่อ การปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลโดยส่วนรวม ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ พอใจมาก พอใจปานกลาง และพอใจน้อย จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความพอใจมากช่วงคะแนน 2.34-3.00 จำนวน 4 เรื่องดังนี้คือ ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย=2.74), จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร (ค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉลี่ย = 2.51) , ทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำ (ค่าเฉลี่ย = 2.36) , และแนะนำในการปลูกพืช (ค่าเฉลี่ย = 2.36)

เกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลางในช่วงคะแนน 1.67-2.33 รวม 25 เรื่องดังนี้คือ การจัดประชุมเพื่อชี้แจงโครงการต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย=2.33) , ฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย=2.33) , ให้คำแนะนำในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดีหรืออื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย = 2.31) , ช่วยเหลือในการจัดหาพันธุ์พืชอย่างดีมาปลูก (ค่าเฉลี่ย =2.29) , แนะนำให้ปลูกพืชหมุนเวียน (ค่าเฉลี่ย = 2.11) , ออกแนะนำเกษตรกรอย่างใกล้ชิด (ค่าเฉลี่ย =2.08) , เกษตรกรตำบลสนใจติดตามและเยี่ยมชมเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย=2.03) , แนะนำช่วยเหลือแก่เกษตรกรในการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 1.98) , ให้คำแนะนำในเรื่องการวางแผนปรับปรุงไร่นา (ค่าเฉลี่ย = 1.96) , จัดทำแปลงสาธิตให้เกษตรกรดู (ค่าเฉลี่ย =1.93) , สาธิตวิธีการทำการเกษตรแผนใหม่ (ค่าเฉลี่ย = 1.92) , มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย = 1.90) , ช่วยเหลือในการจัดหาปุ๋ยราคาถูก (ค่าเฉลี่ย = 1.88) , ช่วยแนะนำในการใช้เครื่องมือทุ่นแรงในการผลิต (ค่าเฉลี่ย = 1.88) , เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย =1.88) , ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้และเทคนิคทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 1.87) , ช่วยเหลือเกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย = 1.86) , ให้ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับอาชีพและทันต่อเหตุการณ์ (ค่าเฉลี่ย = 1.86) , เผยแพร่ข่าวสารทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย =1.85) , กระตุ้นให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ (ค่าเฉลี่ย = 1.85) , แนะนำเกี่ยวกับการหาเงินกู้ในการลงทุน (ค่าเฉลี่ย = 1.80) , ช่วยแนะนำพืชที่กำลังส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย = 1.79) , ให้โอกาสเกษตรกรมาพบที่สำนักงาน (ค่าเฉลี่ย = 1.74) , ให้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและการตลาด (ค่าเฉลี่ย = 1.69) , และเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยในช่วงคะแนน 1.00-1.66 จำนวน 5 เรื่องดังนี้ คือ ช่วยเกษตรกรในการหางบประมาณ (ค่าเฉลี่ย = 1.53) , ช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือข่าวสารทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 1.51) , จัดทัศนศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 1.36) , ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 1.36) , นำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับการเกษตรมาให้เกษตรกรชม (ค่าเฉลี่ย = 1.31)

จากการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลรวม 34 เรื่องสามารถจัดอันดับความพอใจได้ดังนี้คือ อันดับที่ 1 ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร , อันดับ 2 จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร , อันดับ 3 ทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำ , อันดับ 4 ช่วยแนะนำในการปลูกพืช , อันดับ 5 จัดประชุมเพื่อชี้แจงโครงการต่าง ๆ , อันดับ 6 ฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น , อันดับ 7 ให้คำแนะนำในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดีหรืออื่น ๆ , อันดับ 8 ช่วยเหลือในการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชอย่างดีมาปลูก , อันดับ 9 แนะนำให้ปลูกพืชหมุนเวียน , อันดับ 10 ออกแนะนำเกษตรกรอย่างใกล้ชิด , อันดับ 11 ให้ความรู้เรื่องปุ๋ยที่เกี่ยวกับพืชที่ปลูก , อันดับ 12 เกษตรตำบลสนใจติดตามและเยี่ยมชมเกษตรกร , อันดับ 13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนะนำช่วยเหลือแก่เกษตรกรในการแก้ปัญหา, อันดับ 14 ให้คำแนะนำเรื่องการวางแผนปรับปรุงไร่นา, อันดับ 15 จัดทำแปลงสาธิตให้เกษตรกรดู, อันดับ 16 สาธิตวิธีทำการเกษตรแผนใหม่, อันดับ 17 มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ, อันดับ 18 ช่วยเหลือในการจัดหาปุ๋ยราคาถูก, อันดับ 19 ช่วยแนะนำการใช้เครื่องทุ่นแรงในการผลิต, อันดับ 20 เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรแก้ปัญหา, อันดับ 21 ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้และเทคนิคทางการเกษตร, อันดับ 22 ช่วยเหลือเกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช, อันดับ 23 ให้ข่าวสารข้อมูลที่เหมาะสมกับอาชีพและทันต่อเหตุการณ์, อันดับ 24 เผยแพร่ข่าวสารทางการเกษตร, อันดับ 25 กระตุ้นให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ, อันดับ 26 แนะนำเกี่ยวกับการหาเงินกู้ในการลงทุน, อันดับ 27 ช่วยแนะนำพืชที่กำลังส่งเสริม, อันดับ 28 ให้โอกาสเกษตรกรมาพบที่สำนักงาน, อันดับ 29 ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรและการตลาด, อันดับ 30 ช่วยเกษตรกรในการจัดหางบประมาณ, อันดับ 31 ช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือข่าวสารทางการเกษตร, อันดับ 32 จัดทัศนศึกษา, อันดับ 33 ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร, อันดับ 34 นำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับเกษตรกรมาฉายให้เกษตรกรชม

ตารางที่ 2 ความพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล

รายการ	ระดับความพึงพอใจ			X	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
เกษตรกรสนใจติดตาม					
เยี่ยมเยียนเกษตรกร	22	59	19	2.03	12
ช่วยแนะนำถ่ายทอด					
ความรู้และเทคนิคทาง					
การเกษตร	15	57	28	1.87	20
ช่วยเกษตรกรในการ					
จัดหางบประมาณ	8	37	55	1.53	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ			$\bar{X}$	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ออกแนะนำเกษตรกร					
อย่างใกล้ชิด	26	56	18	2.08	10
เผยแพร่ข่าวสารแก่					
เกษตรกร	22	41	37	1.85	24
การประชุมเพื่อชี้แจง					
โครงการต่าง ๆ	47	39	14	2.33	5
ฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น	48	37	15	2.33	6
ช่วยเหลือในการจัดหา					
พันธุ์พืชอย่างดีมาปลูก	47	35	18	2.29	8
ช่วยเหลือในการจัดหา					
ปุ๋ยราคาถูกลง	23	42	35	1.88	18
แนะนำเกี่ยวกับหาเงิน					
กู้ในการลงทุน	15	50	35	1.88	25
ช่วยเหลือเกี่ยวกับการ					
กำจัดศัตรูพืช	19	48	33	1.86	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ			$\bar{X}$	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
แนะนำในการปลูกพืช					
หมุนเวียน	38	35	27	2.11	9
จัดทำแปลงสาธิตให้					
เกษตรกรดู	23	47	30	1.93	15
มีความร่วมมือกับ					
หน่วยงานอื่น ๆ	6	78	16	1.90	17
จัดทัศนศึกษา	9	18	73	1.36	30
สาธิตวิธีการทำเกษตร					
แผนใหม่	15	62	23	1.92	16
กระตุ้นให้เกษตรกร					
ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ	16	55	30	1.85	23
นำภาพยนตร์สารคดีที่					
เกี่ยวกับเกษตรมาฉาย					
ให้เกษตรกรชม	7	14	79	1.31	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ			$\bar{X}$	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้าน					
เกษตรกร	81	12	7	2.74	1
แนะนำช่วยเหลือแก่ เกษตรกรในการแก้ ปัญหา	16	66	18	1.98	13
ให้คำแนะนำในการจัด หาเมล็ดพันธุ์ที่ดี หรืออื่นๆ	47	37	16	2.31	7
ให้ข่าวสารการเกษตร และการตลาด	12	45	43	1.69	28
ทำความคุ้นเคยกับเกษตรกร ผู้นำ	48	40	12	2.36	3
ช่วยแนะนำการใช้ เครื่องมือทุ่นแรงใน การผลิต	12	64	24	1.88	19

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ			$\bar{X}$	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ช่วยแนะนำในการ ปลูกพืช	45	46	9	2.36	4
ช่วยแนะนำพืชที่กำลัง ส่งเสริม	13	53	34	1.79	26
ให้ข่าวสารข้อมูลที่ เหมาะสมกับอาชีพและ ทันต่อเหตุการณ์	23	40	37	1.86	23
ช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือ ข่าวสารทางการเกษตร	9	33	58	1.51	31
เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกร แก้ปัญหา	9	70	21	1.88	20
ให้ความรู้เกี่ยวกับการ แปรรูปผลิตภัณฑ์ทาง การเกษตร	10	16	74	1.36	33
ให้คำแนะนำเรื่องการ วางแผนปรับปรุงไร่นา	14	68	18	1.96	14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ			$\bar{X}$	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		

ให้โอกาสเกษตรกรมา

พบที่สำนักงาน	17	39	44	1.73	28
---------------	----	----	----	------	----

ให้ความรู้เรื่องปุ๋ยกับ

พืชที่ปลูก	33	42	25	2.08	11
------------	----	----	----	------	----

เกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของระดับความพอใจของเกษตรกร กำหนดดังนี้
ความพอใจ 3 ระดับ

2.32-3.00	หมายถึง	ความพอใจระดับมาก
1.67-2.33	หมายถึง	ความพอใจในระดับปานกลาง
1.00-1.66	หมายถึง	ความพอใจระดับน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่อง ความพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล ในตำบลมะป้ำ อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของเกษตรกร 2) ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

จากผลการศึกษาเกษตรกรในตำบลมะป้ำพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 65 เป็นเพศชายอายุระหว่าง 56-60 ปี ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนมากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สถานภาพส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน จำนวนแรงงานทางการเกษตรเฉลี่ย 3 คน มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักและรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพรอง รายได้ส่วนใหญ่ประมาณ 10,000-20,000 บาท/ปี แหล่งเงินทุนและที่ดินที่ใช้ในการเกษตรเป็นของตนเองและมีจำนวนที่ดินเฉลี่ย 25.37 ไร่

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลทั้งหมด 34 เรื่อง โดยส่วนรวมระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ พอใจมาก พอใจปานกลาง พอใจน้อย พบว่าเกษตรกรมีความพอใจมาก 4 เรื่อง ตามลำดับดังนี้ อันดับ 1 ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 2.74, อันดับ 2 จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 2.51, อันดับ 3 ทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำ ค่าเฉลี่ย 2.36, อันดับ 4 ช่วยแนะนำในการปลูกพืช ค่าเฉลี่ย 2.36

เกษตรกรมีความพอใจปานกลางจำนวน 25 เรื่อง คือ อันดับ 5 จัดประชุมเพื่อชี้แจงโครงการต่าง ๆ อันดับ 6 ฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น, อันดับ 7 ให้คำแนะนำในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดี, อันดับ 8 ช่วยเหลือในการจัดหาเมล็ดพันธุ์อย่างดีมาปลูก, อันดับ 9 แนะนำให้ปลูกพืชหมุนเวียน, อันดับ 10 ออกแนะนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรอย่างใกล้ชิด ,อันดับ 11 ให้ความรู้เกี่ยวกับพืชที่ปลูก ,อันดับ 12 เกษตรตำบลสนใจติดตามและเยี่ยมชมเกษตรกร ,อันดับ 13 แนะนำช่วยเหลือเกษตรกรในการแก้ปัญหา, อันดับ 14 ในคำแนะนำเรื่องการวางแผนปรับปรุงไร่นา, อันดับ 15 จัดทำแปลงสาธิตให้เกษตรกรดู , อันดับ 16 สาธิตวิธีการทำเกษตรแผนใหม่, อันดับ 17 มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ,อันดับ 18 ช่วยเหลือในการจัดหาปุ๋ยราคาถูก, อันดับ 19 ช่วยแนะนำการใช้เครื่องมือทุ่นแรงในการผลิต ,อันดับ 20 เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรแก้ปัญหา, อันดับ 21 ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้และเทคนิคทางการเกษตร , อันดับ 22 ช่วยเหลือเกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช , อันดับ 23 ให้ข่าวสารข้อมูลที่เหมาะสมกับอาชีพและทันต่อเหตุการณ์ , อันดับ 24 เผยแพร่ข่าวสารการเกษตร, อันดับ 25 กระตุ้นให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ,อันดับ 26 แนะนำเกี่ยวกับการหาเงินกู้ในการลงทุน , อันดับ 27 ช่วยแนะนำพืชที่กำลังส่งเสริม , อันดับ 28 ให้โอกาสเกษตรกรมาพบที่สำนักงาน , อันดับ 29 ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรและการตลาด

ส่วนอีก 5 เรื่องที่เหลือเกษตรกรมีความพอใจน้อยต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลคือ อันดับ 30 ช่วยเกษตรกรในการจัดหางบประมาณ , อันดับ 31 ช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือข่าวสารทางการเกษตร , อันดับ 32 จัดทัศนศึกษา, อันดับ 33 ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร , อันดับ 34 นำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับการเกษตรมาฉายให้กับเกษตรกรชม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลพบว่า

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่การเกษตรจะต้องเพิ่มศักยภาพหลายด้าน เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรยังไม่เป็นที่น่าพอใจฉะนั้นจะต้องมีการศึกษาเพิ่ม อาจจะเป็นการอบรมด้านการเกษตรแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ด้านผลิตภัณฑ์จากการเกษตร วิทยาการใหม่ ๆ ด้านอุตสาหกรรมเกษตร การเพิ่มศักยภาพเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น

2. ช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือข่าวสารทางการเกษตร จากการศึกษาในเรื่องนี้พบว่าเจ้าหน้าที่การเกษตร จะต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะข่าวสารทางการตลาด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ทางการเกษตรเองจะต้องจัดหาแหล่งข่าวสารข้อมูลให้แก่เกษตรกรมีทางเลือกในการตัดสินใจ ที่จะทำการผลิตที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของตลาดและทันต่อเหตุการณ์เสมอ

3. ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จากการศึกษาเจ้าหน้าที่การเกษตรให้มีการรวมกลุ่มแม่บ้านในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรด้วย ซึ่งในการก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในตำบลมะบ้า จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เกษตรกรในเขตตำบลอื่น ๆ ในการจัดตั้งกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันต่อไป

4. ทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำ การทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้นจะต้องมีการประสานงานและติดต่อกับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นการทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งเพราะเจ้าหน้าที่การเกษตรจะได้ทราบข้อมูลที่แท้จริงของเกษตรกรและขอความร่วมมือการประสานงานต่าง ๆ จะดำเนินต่อไปได้อย่างสะดวกและประสบความสำเร็จ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โดยส่วนรวมเกษตรกรมีความพอใจในระดับน้อยต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลเรื่องช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือข่าวสารทางการเกษตร อาจเนื่องมาจากสำนักงานเกษตร ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ วารสารต่าง ๆ ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรน่าจะมีหน่วยงานด้านข่าวสาร ข้อมูลที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเกษตรกรให้แก่เกษตรกร ซึ่งเกษตรกรจะได้รับข่าวสาร ความรู้ในการตัดสินใจในการที่จะทำการผลิตวัตถุดิบให้ตรงตามความต้องการของตลาดและกลไกราคาได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะขายผลิตผลในรูปของวัตถุดิบ ทำให้ได้ราคาที่ไม่สูงมากนัก ดังนั้นทางกรมส่งเสริมการเกษตรน่าจะเร่งเพิ่มศักยภาพในเรื่องการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น รายได้ของเกษตรกรก็จะได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ

3. การจัดทำศนศึกษา กรมส่งเสริมน่าจะจัดให้มีการทัศนศึกษาดูงานทางด้านการเกษตรที่ประสบความสำเร็จและเป็นระบบการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่เกษตรกรบ้างในแต่ละปี ซึ่งจะ เป็นผลดีแก่เกษตรกรเองที่จะนำความรู้ที่นำมาคิดแปลงและนำมาใช้แก่พื้นที่ของตนเองให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ด้านต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร .2521. คู่มือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล . กรุงเทพฯ ฯ :

โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร

_____ .2528. รายงานการประชุมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล .

กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร

_____ .2532. รายงานประจำปี2531 . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การ

เกษตรแห่งประเทศไทย

ทวีป อภิสัทธี .2523. การศึกษานอกโรงเรียน . กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์กรมฝึกหัดครู

ธีรวัฒน์ บุญยโสภณ .2528. จิตวิทยาอุตสาหกรรม . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าวิทยาเขตพระนครเหนือ

บรรจงศรี จิระวิมสวรรค์ .2532. ผลการฝึกอบรมระหว่างประจำการที่มีต่อพนักงานเกษตร

อำเภอตั้งแต่ พ.ศ. 2413 – 2516 . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์

ปัญญา หิรัญรัมย์ .2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์

สารมวลชน

พานิชย์ ทินนิมิตร .2527. หลักการเกษตร . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์เกษตรไทย

วรวุฒิ ปัญญาพนธ์ .2524. การศึกษาคำคิดเห็นของผู้นำเกษตรกรที่ทำนาที่มีต่อโครงการ

ส่งเสริมการเกษตรและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาชีพ และเจ้าหน้าที่

เกษตรอำเภอในเขตชนนอกกรุงเทพมหานคร . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

วิจิตร อวະกุล .2527. หลักการส่งเสริมการเกษตร . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์โอเอสพรีนติ้งเฮาส์

สุรพงษ์ ปราณศิลป์ .2525. การยอมรับของเกษตรกร . หลักการส่งเสริมการเกษตรสำหรับ

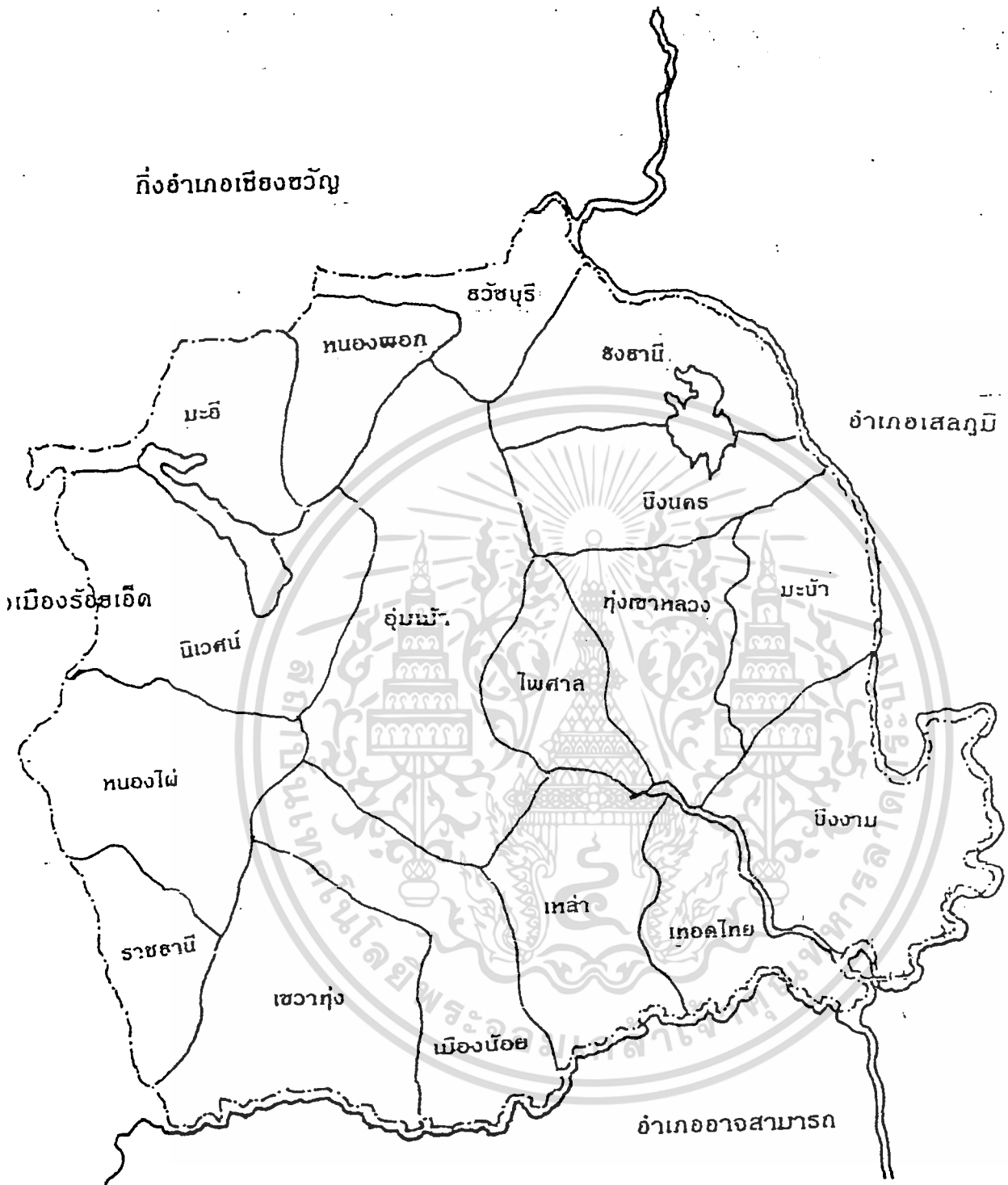
นักวิชาการ . กรุงเทพฯ ฯ : กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัญลักษณ์

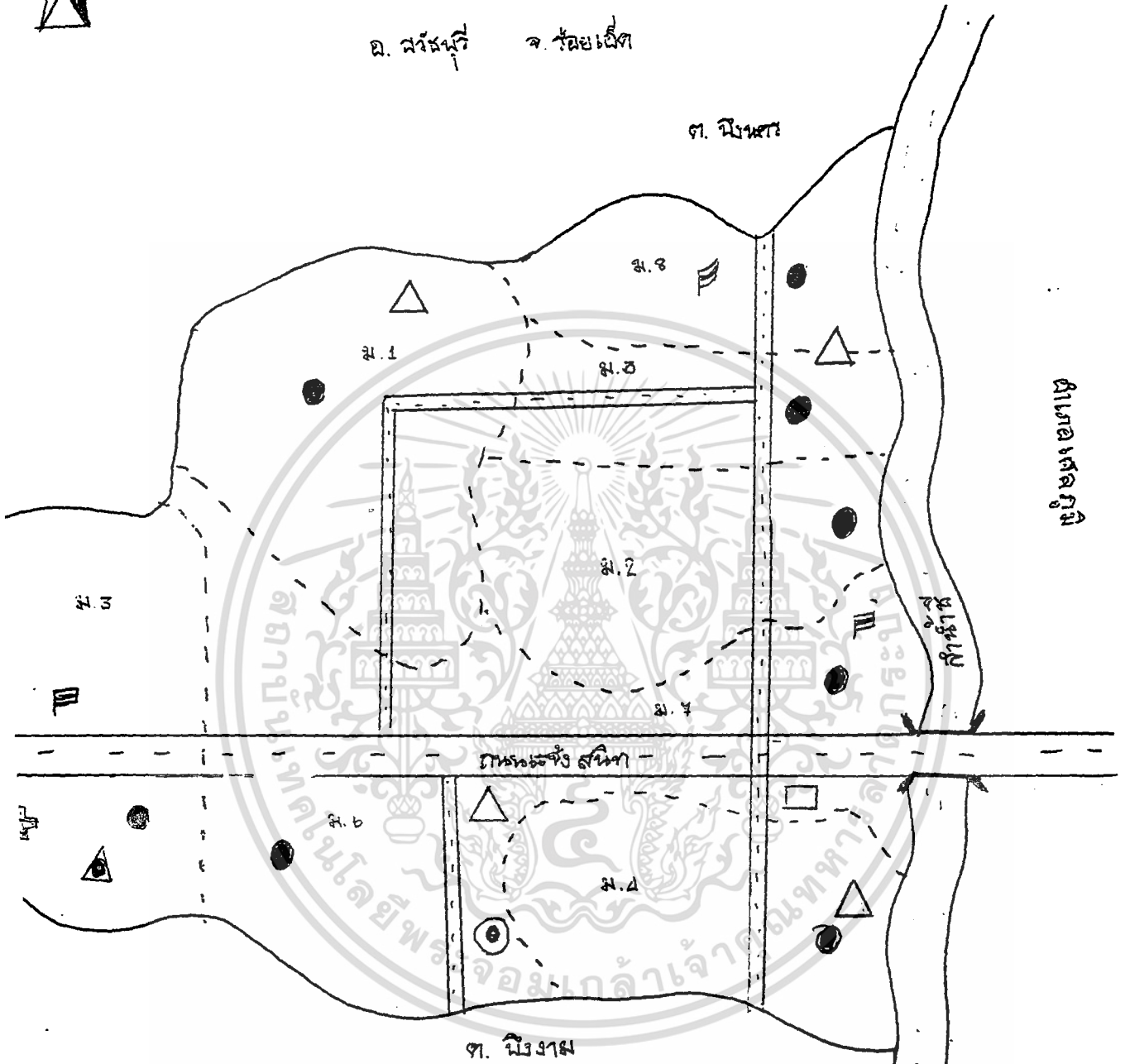
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ตั้งวัดและเขตที่ตั้งเจดีย์มณฑล

ฉ. ล้วนบุรี ข. รั้วยเด่น

ต. นิคมสาร

- ⊙ กิจการนรบาล
- กิจการผู้ใหญ่
- ▢ โรงเรียน
- △ วัด
- ▲ กิจการสงฆ์
- ⊕ สภามณฑล
- กิจการบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตร
ตำบล มะบ้า อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 โปรดกา ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุของท่าน

( ) ต่ำกว่า 30 ปี

( ) 30 - 45 ปี

( ) 36 - 40 ปี

( ) 41 - 45 ปี

( ) 46 - 50 ปี

( ) 51 - 55 ปี

( ) 56-60 ปี

( ) 61 ปีขึ้นไป

3. ท่านนับถือศาสนา

( ) พุทธ

( ) คริสต์

( ) อิสลาม

4. ระดับการศึกษา

( ) ป. 4

( ) ป. 6

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

5. สถานภาพ

( ) โสด

( ) แต่งงานแล้ว

( ) หม้าย

6. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว.....คน

8. จำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัว.....คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. อาชีพหลัก

- ( ) ทำนา   ( ) ทำไร่   ( ) สวนผัก
( ) ทำสวนผลไม้   ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

10. อาชีพรอง

- ( ) รับจ้างทั่วไป   ( ) ค้าขาย   ( ) ทอผ้าไหม
( ) จักรสาน   ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

11. รายได้ของท่าน

- ( ) 10,000 - 20,000   ( ) 21,000 - 30,000   ( ) 31,000 - 40,000
( ) 41,000 - 50,000   ( ) สูงกว่า 50,000

12. แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการเกษตร

- ( ) เงินทุนของตนเอง   ( ) ญาติพี่น้อง   ( ) เพื่อนบ้าน
( ) ธ.ก.ส.   ( ) ธนาคารพาณิชย์   ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

13. ที่ดินที่ใช้ในการทำเกษตร

- ( ) เป็นของตนเอง   ( ) เช่าผู้อื่น   ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

14. จำนวนที่ดินที่ใช้ในการทำเกษตร.....ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล

ระดับความพอใจ

การปฏิบัติงานของเกษตรตำบล	มาก	ปานกลาง	น้อย
เกษตรตำบลสนใจติดตามและเยี่ยมเยียนเกษตรกร	( )	( )	( )
ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้และเทคนิคทางการเกษตร	( )	( )	( )
ช่วยเกษตรกรในการจัดหางบประมาณ	( )	( )	( )
ออกแนะนำเกษตรกรอย่างใกล้ชิด	( )	( )	( )
เผยแพร่ข่าวสารทางการเกษตร	( )	( )	( )
จัดประชุมเพื่อชี้แจงโครงการต่าง ๆ	( )	( )	( )
ฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น	( )	( )	( )
ช่วยเหลือในการจัดหาพันธุ์พืชอย่างดีมาปลูก	( )	( )	( )
ช่วยเหลือในการจัดหาปุ๋ยราคาถูก	( )	( )	( )
1. แนะนำเกี่ยวกับการหาเงินกู้ในการลงทุน	( )	( )	( )
2. ช่วยเหลือเกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช	( )	( )	( )
3. แนะนำให้ปลูกพืชหมุนเวียน	( )	( )	( )
4. จัดทำแปลงสาธิตให้เกษตรกรดู	( )	( )	( )
5. มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ	( )	( )	( )
6. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร	( )	( )	( )
7. จัดทัศนศึกษา	( )	( )	( )
8. สาธิตวิธีทำการเกษตรแผนใหม่	( )	( )	( )
9. กระตุ้นให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ	( )	( )	( )
10. นำภาพยนตร์สารคดีที่เกี่ยวกับการเกษตรมาฉายให้เกษตรกรชม	( )	( )	( )
11. ก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	( )	( )	( )
12. แนะนำช่วยเหลือแก่เกษตรกรในการแก้ปัญหา	( )	( )	( )
13. ให้คำแนะนำในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดีหรืออื่น ๆ	( )	( )	( )
14. ให้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและการตลาด	( )	( )	( )
15. ทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรผู้นำ	( )	( )	( )
16. ช่วยแนะนำการใช้เครื่องมือทุ่นแรงในการผลิต	( )	( )	( )
17. ช่วยแนะนำในการปลูกพืช	( )	( )	( )

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับความพอใจ

การปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบล	มาก	ปานกลาง	น้อย
7. ช่วยแนะนำพืชที่กำลังส่งเสริม	( )	( )	( )
3. ให้ข่าวสารข้อมูลที่เหมาะสมกับอาชีพ และทันต่อเหตุการณ์	( )	( )	( )
3. ช่วยจัดหาที่อ่านหนังสือข่าวสารทางการเกษตร	( )	( )	( )
1. เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรแก้ปัญหา	( )	( )	( )
1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	( )	( )	( )
2. ให้คำแนะนำเรื่องการวางแผนปรับปรุงไร่นา	( )	( )	( )
3. ให้โอกาสเกษตรกรมาพบที่สำนักงาน	( )	( )	( )
1. ให้ความรู้เรื่องปุ๋ยเกี่ยวกับพืชที่ปลูก	( )	( )	( )

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้